

Štev. 165

V Ljubljani, v petek, 23. julija 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujege
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Bollettino No 1153:

Continua la tenace resistenza delle truppe del- l'Asse in Sicilia

**Vittoriose azioni di nostri aerosilu-
ranti: 1 piroscampo colpito esplode, 1
cisterna affondata, 14 unità colpite**
Il Quartier Generale delle Forze Armate
comunica:

In Sicilia il nemico ha sviluppato nei set-
tori centrale e orientale del fronte azioni di
fanterie e di carri armati alle quali le forze
dell'Asse hanno opposto tenace resistenza in-
flessibile alle unità attaccanti sensibili perdite
in uomini e mezzi.

Lungo le coste sud orientali della Sicilia
nostri aerosiluranti colpivano sette grossi pi-
roscampi uno dei quali esplodeva, una nave ci-
sterna veniva affondata e sei mercantili dan-
neggiati da bombardieri dell'Asse nella rada
di Augusta.

Nella notte sul 16 al largo di Siracusa un
nostro sommergibile ha attaccato una forma-
zione navale in navigazione composta da due
grandi unità e numerosi cacciatorpediniere
colpendo con due siluri una delle unità mag-
giori.

Grosseto, Napoli, Salerno e Cagliari sono
state bombardate dall'aviazione anglo-ameri-
cana. Danni di scarsa entità.

Nei pressi di Salerno gli apparecchi nemici
mitragliavano un treno che trasportava pri-
gionieri di guerra.

Le batterie della difesa facevano precipi-
tare un aereo a Lillid e un altro a Uras (Sar-
degna). La caccia notturna italiana ha abbat-
tuto tre apparecchi.

Nelle prime ore di stamane un velivolo
germanico distruggeva un bombardiere britan-
nico che aveva tentato un'azione di mitraglia-
mento su di un aeroporto della Capitale.

In base ad ulteriori accertamenti le perdi-
te sofferte dalla popolazione di Roma a se-
guito dell'incursione del giorno 19 ammontano
a 717 morti e 1599 feriti. Nelle incursioni ci-
tate dai bollettini n. 1152 e 1153 si deplorano
le seguenti vittime finora accertate: Crotone 1
morto e 2 feriti, Grosseto 1 morto e 3 feriti,
Salerno 16 morti e 52 feriti (in maggioranza
prigionieri di guerra).

Il sommergibile che nella notte sul 16 ha
agito contro una formazione navale avversaria
al largo di Siracusa è al comando del Tenente
di Vascello Aldo Turcio da Venezia.

Vojno poročilo 1153:

Zagrizeni odpor osnih čet na Siciliji se nadaljuje

**Zmagoviti nastopi naših torpednih le-
tal: 1 zadeti parnik eksplodiral, 1 pe-
trolejska ladja potopljena, 14 zadetih**

Italijansko uradno vojno poročilo št. 1153
pravi:

Na Siciliji je nasprotnik na osred-
njem in vzhodnem delu bojišča nastopal s pe-
hoto in z oklepni vozili, katerim so se osne
čete zagrizeno upirale ter zadale napadajočim
oddelkom znatne izgube v ljudeh in vozilih.

Vzdolž jugovzhodne sile obale
so naša torpedna letala zadela 7 velikih
parnikov, od katerih se je eden razletel, 1 pe-
trolejska ladja je bila potopljena, osni bom-
bniški parnik je bil razbit. Sovražnik je izgu-
bil številne ujetnike in je imel hude krvave
izgube. Uničenih je bilo 13 težkih oklepnikov
in zaplenjenih nekaj topov. Pri napadu na la-
dijske cilje v pristanišču Augusta v noči na
21. julija so potopila nemška letala eno ci-
sterno.

Anglo-ameriško letalstvo je bombardi-
rало Grosseto, Napoli, Salerno in
Cagliari. Škoda je majhna. Blizu Salerna
so nasprotnikova letala s strojnimi obstre-
ljevali vlak, ki je vozil vojne ujetnike.

Obračunske baterije so zbile 1 letalo v
Millisu, drugo pa v Urasu (Sardinija).
Italijanski nočni lovci so zbili 3 stroje. V prvih
današnjih urah je nemško letalo uničilo an-
gleški bombnik, ki je skušal s strojnimi ob-
streljevali neko letališče v prestolnici.

Po najdajnjih ugotovitvah znašajo izgube
rimskega prebivalstva zaradi letalskega napada
dne 19. julija 717 mrtvih ter 1599 ranjenih.
Pri napadih, ki jih omenjata vojni poročili
1152. ter 1153 so doslej ugotovili naslednje
žrtve: v Crotone 1 mrtve in 2 ranjena, v Gros-
setu 1 mrtve in 5 ranjenih, v Salernu 16
mrtvih in 52 ranjenih (po večini vojni ujet-
niki).

Podmornici, ki je v noči na 16. julij na-
stopila proti nasprotnikovemu pomorskemu
oddelku pred Siracuso, poveljuje poročnik boj-
ne ladje Aldo Turcio iz Benetk.

Važen socialen ukrep v Bolgariji

Sofija, 23. julija. s. Minister za trgovino in in-
dustrijo je parlamentu predložil zakonski načrt,
po katerem bodo morali lastniki industrijskih pod-
jetij v določenem času poskrbeti za stanovanje svojih
delavcev. Novi zakon tudi zahteva, da morajo
vsi delavci takoj ustanoviti delavske kuhinje.

Vsaka misel na poseben ali skupen mir nemogoča

Razlage evropskega tiska o pomenu sestanka med Mussolinijem in Hitlerjem

Budimpešta, 23. julija. s. V Budimpešti so se-
stanek med Ducejem in Hitlerjem vzeli na znanje
s posebnim zanimanjem. Listi prinašajo na prvi
strani uradno poročilo, ki navzlic redkobesednosti
daje razumeti, kako pomembno je to srečanje
bilo. Poluradni list »Budapesti Erdeszec«
poudarja, da je to srečanje nov, razločen dokaz za odgo-
vornost, ki se je zavedata velika poglavarja, ki
sta sprejela nalogo, da branita Evropo pred bolj-
ševizmom in pred imperialističnimi naklepi An-
gležev in Amerikancev. Mussolini in Hitler sta se
pogovorila, kako bi se bolj otežila obramba Ev-
rope. Bombardiranje Rima je dokazalo vsemu
omikanemu svetu, da so Angleži in Amerikanci
zavezniki boljševiskega divjstva, zaradi česar je
treba zbrati proti njim vse dinamične sile na ce-
lini. List »Magyarország«
piše, da srečanje med ve-
likima poglavarjema znova potrjuje voljo obeh
največjih osnih držav, da bosta vodili vojno na
vseh bojiščih do konca, in sicer v neomajnem
sklepu, da branita evropsko omiko proti boljše-
viskemu ter angleško-amerškemu divjstvu. Ita-
lija se pa medtem hrabro upira pritisku na Sici-
liji in italijansko ljudstvo je v bombardiranju Ri-
ma dobilo novo vzpodbudo za odpor do zmagovi-
tega konca vojne.

Madrid, 23. julija. s. Sestanek Duceja s Hi-
tlerjem je glavni predmet, ki ga obravnava špan-
ski tisk. Posveča mu zelo dosti prostora pod ve-
likimi naslovi. Listi pripominjajo, da so pri po-
svetovanjih bila politična vprašanja izključena, in
poudarjajo, da to pomeni, da ni moči misliti na
noben mir, ne skupen, ne poseben, in da je spod-
lefel vsak angleški poskus za doseg kakega ta-
kega uspeha. List »ABC«
pravi, da so vojaški po-
lozaj pretresali s čutom za stvarnost, in piše, da
Italija docela pozna težave boja, ki jo čaka. Vza-
jemnost med državama osi bo zadrženo trajala še
naprej. Vsi listi pa močno poudarjajo, da je ruska
ofenziva zadržana in da se obramba Sicilije na-
daljuje kar se da zagrizeno in s tem ovira na-
predovanje močnih ameriških in angleških sil.
Bukarešta, 23. julija. s. Novico o sestanku
med Ducejem in Hitlerjem prinaša tukajšnji tisk
z velikim poudarkom in s fotografijami obeh
poglavarjev. Vzbudila je kar se da živ vtis v romun-
skem javnem mnenju in v političnih krogih. Listi
sicer nič ne razlagajo, kakšno je bilo snidenje
med Mussolinijem in Hitlerjem, vendar pa zelo
poudarjajo vojaška vprašanja, zaradi katerih je do
sestanka prišlo. »Ordinea«
pravi: Da je treba ta
sestanek smatrati za navaden dogodek v običaj-

nem okviru razvijajočega se položaja. Vrste ita-
lijansko-nemških srečanj pomeni poročilo, ki se
nanaša na včerajnji sestanek, nedvomno najbolj
redkobesedno poročilo, ki je kdaj bilo objavljeno.
Tudi to je razumljivo, če pomislimo, da bo odslej
orožje imelo prav vso besedo, besede pa kar naj-
manjšo.

General Angelo Cerica — naslednik generala Nazona

Rim, 23. julija. s. Divizijski general Angelo
Cerica je imenovan za naslednika v vrhovnem po-
veljstvu kr. karabinjerjev po generalu Nazonu, ki
je viteško padel pri sovražnem letalskem napadu
na Rim 19. t. m.

General Cerica se je rodil v Alatriju 30. sep-
tembra 1885. L. 1906. je postal podporočnik ter je
bil l. 1912. premeščen kot poročnik h kr. karabi-
njerjem. Udeležil se je vojne 1915—1918 kot pri-
bočnik poveljstva nekega oddelka mobiliziranih ka-
rabinjerjev. Po vojni je kot major in kot podpol-
kovnik služboval v karabinjerskih legijah v Pa-
lermu, Trentu, Milanu in Livornu. L. 1935. je na-
predoval v polkovnika ter bil imenovan za povelj-
nika legije v Bariju. L. 1936. mu je bilo poverjeno
poveljstvo karabinjerske legije v Eritreji, kasneje
pa je bil imenovan za višjega poveljnika kr. kara-
binjerjev v italijanski vzhodni Afriki. Zaradi za-
slug v pripravah in razvoju številnih nastopov ko-
lonialne policije si je pridobil vojni križec za
vojaško hrabrost ter dosegel izredno napredovanje,
ko so ga imenovali za brigadnega generala. L. 1940.
je bil imenovan za višjega poveljnika karabinjer-
jev v severni Afriki ter si za dokazane hrabrosti in
poklene sposobnosti zaslužil srebrno kolajno za
vojaško hrabrost. L. 1942. so mu kot divizijskemu
generalu poverili poveljstvo nad drugo karabinjer-
sko divizijo (Podgora) v Rimu. Zdaj pa je prevzel
dolžnosti vrhovnega poveljnika kr. karabinjerjev.

Amerika ne mara radijskih oddaj tujih vlad

Lizbona, 23. julija. s. Zvezni urad za informa-
cije v Washingtonu je strogo prepovedal radijske
oddaje zastopnikom naslednjih umišljenih vlad, ki
prebivajo v Londonu: Poljski, Českoslovaški, Ho-
landijski, Norveški, Jugoslovski in Belgiji, ki so do-
slej redno v svojih jezikih oddajale po ameriški
radiofonski službi.

Lizbona, 23. julija. s. Po odredbi iz Washing-
tona bodo od danes naprej prepovedane vse radijs-
ke oddaje, ki prihajajo iz Evrope in jih potem
razširjajo po ameriških postajah. Odredbo uteme-
ljujejo s tem, ker bi take propagandne oddaje
utegnile biti v nesoglasju z ameriško strategijo.

Vesti 23. julija

Iz Beograda poročajo, da bodo imeli letos v Srbiji
rekordno sadno letino.

S 1. avgustom bodo začeli veljati v Nemčiji novi
predpisi za poslovna potovanja v tujino. Pot-
niki bodo smeli vzeti gotovine le za prve naj-
nujnejše izdatke, sicer pa si bodo morali pre-
skrbeti potovalne čeke, kreditna pisma ali
akreditive pri pooblaščenih bankah.

Knez Ludvik Chigi Albani, veliki mojster malte-
škega reda, je dal rimskemu guvernerju 20.000
lir za prizadete pri letalskem napadu na Rim.

Japonska pomorska letala so prvič bombardirala
Colombo na otoku Ceylonu in povzročila znat-
no škodo. Vsa letala so se srečno vrnila.

Japonska letala so sestrelila ali poškodovala 45
nasprotnikovih letal, ki so letela nad otokom
Bougaville v skupini Salomonov. Protiletalsko
topništvo pa je sestrelilo 2 težka bombnika in
poškodovalo 6 drugih vrste »Consolidated«.

Mlatva v Italiji je v velikem delu že končana in
je letošnja letina krušnega žita izvrstno iz-
padla.

Svetovni tisk o letalskem napadu na Rim

Pariz, 23. julija. s. Pod naslovom »Barbari
nad Rimom«
posveča tednik »La Gerbe«
dolg članek bombardiranju Rima. Potem ko so opustošili
Palermo in Posilippo, piše list, so razbojniki za-
žutili potrebno, da s svojimi bombami onemogočijo
tudi prestolnico krščanstva. »Rim«
napadi letalski Vandal! Tež judovski vojni in vojni dolar-
skega kraka je manjkala še označba: uničenje
krščanske duhovnosti po najgobjem materia-
lizmu.

Tokio, 23. julija. s. List »Mainichi«
se v uvod-
niku bavi z bombardiranjem Rima in pravi, da
je imel divji anglo-ameriški napad na ve-
no mesto za posledico le to, da je po vsem: svetu
vzbudil ogorčenje.

Haag, 23. julija. s. Ves holandski tisk objavlja
na prvih straneh z velikim poudarkom in pod
velikimi naslovi poročila o bombardiranju Rima.
Vsi listi so obsodili napad na Rim in so si edini
v trditvi, da pomeni napad ameriškega letalstva
prav za prav nasok na svetovno omiko. Posebej
poudarjajo trdnost prebivalstva, ki je bolj kakor
kdaj prej odločno, da se bo upiralo do skrajnosti.

Berlin, 23. jul. s. Rimski dopisnik »Deutsche
Allgemeine Zeitung«
posveča pod naslovom »Od-
govor Rima: Zivela Italija!«
poseben članek ne-
davnemu bombardiranju italijanske prestolnice
in poudarja takojšen odgovor rimskega prebivalstva
sovržniku. Strahovalni anglosaški napad, za ka-
tere ga si je hotel Roosevelt z nedavno poslanico
papežu pridobiti izgovor, obsoja list z žgočimi
izrazi. Bombni napad 19. julija je bil naperjen
proti starodavnemu Rimu, kakor tudi proti kršča-
nskemu in fašističnemu Rimu. Rim pa je dal tem
samozvanim »osvobodilcem«
tako odločen odgo-
vor: »Zivela Italija!«
In ker je Rim živ, se bo
do skrajnosti upiral.

Madrid, 23. julija. s. Španski listi z vidnim
poudarkom objavljajo poročila o bombardiranju
Rima in pripominjajo, da so vse žrtve iz vrst ci-
vilnega prebivalstva. Cilji, ki so bili zadeti, so
zopet cerkve, bolnišnice, dobroteljni zavodi in kul-
turne naprave. Dopisnik lista »Arriba«
pripisuje strahotno eliko opustošenega pokopališča Verano
in pristavlja, da je bil to kraj, ki je bil ob so-
vražniškem napadu najbolj prizadet. Podobno

poudarjajo tudi dopisniki vseh ostalih španskih
listov, da so bili opustošeni zlasti civilni cilji in
tisočletna bazilika sv. Lovrenca, kar dokazuje, ka-
ko je bilo to divjstvo vnaprej zasnovano in da
so zločinska hinavska zavijanja londonskega ra-
dia, ki trdi, da so piloti dobili strogo navodilo,
da smejo zadevati le vojaške cilje in da je bil
bombni napad izveden podnevi, da bi se izognili
sem zmotam.

Nesramne trditve o učinkih letalskega napada na Rim

Rim, 23. julija. s. Neutrudna in porogljiva an-
glosaška nesramnost, s katero bi radi zbrisali res-
nico, ki je jasna in kakor na dlani, ne pozna no-
benih meja. Poročilo, ki ga je objavil radio Alžir,
pravi, da je poveljstvo 9. ameriške letalske ar-
made, ki je sodelovalo pri napadu na Rim, po-
vedalo: »V Rimu ni bil zadet noben naseljen pre-
del, zadeti so bili le vojaški cilji.«
Ta lažnava za-
trdila ameriškega poveljstva ne rabijo nobenih
zanikanj, vzlic temu pa ni nekoristno, ako pono-
vimo, da Tiburtinski, Prenestinski in Latinski pre-
del zgovorno izpričujejo prav nasprotno, tisto, kar
so enoglasno in natanko ugotovili dopisniki tujega
tiska v Rimu, ki so napisali obsežne članke in

pregledna poročila o škodi, katero so si ogledali
na krajih, ki so bili tako barbarsko in hote opu-
stošeni. Bazilika sv. Lovrenca, politična, vseučil-
niško mesto, zavod za prevzgojitev mladoletnikov
(seznam bi lahko bil še daljši, ako bi naštevati
še naseljene predele, kjer bivajo samo delavci)
zadostujejo, da s svojimi ruševinami lahko zavre-
nejo laž, ki jo je brez sramu skuhalo poveljstvo
9. ameriške letalske armade. 717 mrtvih, kolikor
je bilo doslej ugotovljenih, ter 1599 ranjenih pa
končno postavljajo na laž takšne trditve in pribi-
jajo zločinstvo njenih spočetnikov, in ves svet se
zgraža nad tako nesramnostjo.

Odnosaji med sovjetsko Rusijo in zavezniki

Lizbona, 23. julija. s. Iz Londona poročajo, da
prinaša list »Daily Mail«
v celoti članek ameriške-
ga dnevnika »Saturday Evening Post«
o položaju v Rusiji ter o odnosih med Rusijo in med za-
vezniškimi državami. Pravi, da ni nobena skriv-
nost, da je Stalin odklonil pot v Casablanca in da
se ne namerava udeležiti angleško-ameriško-rus-
kega sestanka v treh. Razloge za to vedenje je tre-
ba iskati v dejstvu, da Stalin ne mara sprejemati
obveznosti, ki bi ga uklepale za bodočnost. Rusi
se niso do zdaj prav nikakor obvezali, nasprotno,
zahtevali so od Anglije koncesije. Brž ko je Hi-

tler vdrl v njihovo državo. Te zahteve so veljale
priznanju ruskih težej za treh baltičskih državah,
po Finski in po Romuniji. Če gledamo po rusko,
so te ozemeljske zahteve skromne. Hočejo v bi-
stvu obnoviti meje carske države v Evropi. Iz tega
je razvidno, da bo Sovjetska Rusija, če bi vojno
dobila, hotela docela obnoviti svojo oblast v
vzhodni Evropi ter imeti na Balkanu dosti moč-
nejši vpliv, kakor pa bi bil angleški in ameriški.
To so pogledi na povojno Evropo, ki jih angleški
in ameriški sestavljalci mirovni hnačrtov naivno
prezirajo.

Za dostojnost v kopalniših

Ljubljana, 22. julija. Mestna občina ljubljanska je vedno stala svojo dolžnost, kadar je šlo za kršitev predpisov, ki varujejo dostojnost. Posebno je pa po javnih kopalniških skrbela za upoštevanje sanitarnih predpisov in tudi za čim največjo dostojnost kopalnikov in kopalnic. Ko je lani odprla prepotrebno ljudsko kopalnišče ob Špiči, je takoj poskrbela tudi za uniformirano stražo, ki pazi na red in tudi na dostojnost. Enako je mestno poglavarstvo tudi lani spet prepovedalo hojo po cestah in ulicah v sami kopalniški obleki.

Ob začetku letošnje kopalne sezone je organizacija »Prerod, združenie borcev Krista-Kralja« o tej zadevi poslala mestnemu poglavarstvu utemeljeno vlogo, ki so jo podpisali tudi vsi ljubljanski župnijski uradi ter je za to do toplotno priporočil tudi škofijski ordinariat. »Prerod, združenie borcev Krista-Kralja« v tej vlogi izjavlja, da v imenu tisočev meščanov, ki imajo čut za moralo in hočejo, da se neomejenemu izživljanju stavijo meje, prosi, naj so določena posebna kopalniška za moške, posebna za ženske, ali pa, če to ni mogoče, posebni dnevi za ene, posebni za druge. To naj bi veljalo za vsa kopalnišča v mestu, tudi za lili-rijo, četudi ni last mestne občine. — Po ulicah pa se sploh ne sme trpeti, da bi hodili ljudje v kopalni obleki, kakor zdaj ponekod že hodijo. Izdajo naj se primerni predpisi glede reda. Obenem organizacija prosi za stalno nadzorstvo kopalnišča ter svoje predloge utemeljuje z ugotovitvijo: »Ako je nedostojnost svetlobna, je pa dostojnost žaljena in z njo vsi, ki moralno čutijo. Narod pa hiti v moralno propast.«

Kakor rečeno in je znano tudi vsem kopalcem ter gledalcem, je mestno poglavarstvo že lansko leto pred otvoritvijo kopalnišča poskr-

belo za policijsko stražo ter sploh vse ukrenilo za red in dostojnost, kar je mogoče. Letos je pa mestno poglavarstvo napravilo tudi table z napisom, da je hoja v samih kopalniških oblekah po cestah in ulicah najstrožje prepovedana.

Uniformirana straža vedno pazi, da ljudje od blizu niti od daleč ne prihajajo v kopalnišča več v samih kopalniških oblekah ter se samo v njih po kopanju več ne smejo sprehajati spet domov. Nadzornikom je strogo naročeno, naj vsakega odločno spode, ki pride v kopalnišče v sami kopalniški obleki.

Seveda velja ta prepoved tudi letos prav za vso mestno občino ljubljansko in za vsa javna kopalnišča.

Tudi v otroškem paradižu v Tivoliju se nekateri zgražajo, ker se je menda že primerilo, da so tudi večji, morda celo šolski otroci

bredli brez kopalne obleke po vstudenku in bazenu. Otroci so pač kopalne obleke najbrž pozabili doma, ob studenku in v bazenu se pa nikakor niso mogli premagati ter se slekli in šli v vodo kar tako kot najnežnejši drobiž, saj srečanim angelčkom s svojo nedolžno goloto pač ne morejo zbuhati pohujšanja.

Da se večjim otrokom, zlasti pa šolskim otrokom ne bo treba bati strogih mamic, če bi prišli domov v mokri in umazani obleki, morajo pač še doma pod obleko obleči tudi kopalke. Posebno pa prosimo mame, naj svojim otrokom dajo kopalne obleke s seboj, kadar njih ljubljenski gredo v Tivoli v svoj paradiž.

Mestno županstvo se rado priključuje vsem prizadevanjem za ohranitev in tudi za poglobljenje morale ter zato prosi vso našo javnost, naj upošteva zahteve morale ter do skrajnosti varuje dostojnost posebno tudi pri kopanju in sončenju v javnih kopalniških.

Med sodnimi počitnicami v dvorani štev. 79

Ljubljana, 23. julija.

V veliki sodni palači so se formalno začele 15. t. m. sodne počitnice na okrajnem in okrožnem sodišču, tako da sodišča rešujejo le nujne civilnopravne in druge zadeve, pravde počivajo. Počitnice bodo trajale dober mesec. Mnogi sodniki so odšli na dopuste. Kazenski senat okrožnega sodišča pa kljub sodnim počitnicam tedensko razpravlja o vseh kazenskih zadevah, ki pridejo na vrsto. Ta teden je kazenski senat izrekel sodbe proti nekaterim obtožencem, ki ne poznajo razločka med tujo in svojo lastnino.

Tomaž iz Tuhinja je visok in zastaven fant, star nad 30 let. Že večkrat je prišel v spor s kazenskimi paragrafi, posebno z onimi, ki se nanašajo na lastnino. Letos marca meseca je začel vlamjati v razne prostore in odnašati najrazličnejše stvari. Vlomil je v zaklenjeno sobo na dvorišču hiše štev. 7 v Koblarjevi ulici, od koder je odnesel lepo konjsko odejo, mnogo moške obleke in perila, last v sobi stanujočih hlapcev, samo enemu hlapcu je odnesel najlepšo obleko in perilo. Vse je bilo vredno do 3500 lir. Pozneje aprila je prišel v hišo štev. 2 v Wolfovi ulici. Iz kurnika je bajne neki gospodinjci odnesel 120 lir vredno kokošo. Čez nekaj dni nato je spet prikolovratil v to hišo in skušal odnesti prav isti gospodinjci lepo rejenega zajčka.

Državni tožilec ga je v vseh teh primerih obtožil zločinov tatvine in odtujitve poskusa tatvine. Tomaž Slapar je trdovratno tajil in se pred sodniki na vse mogoče načine izgovarjal. Pri njem so res našli mnogo stvari, ki so bile ukradene hlapcem, toda Tomaž je trdil, da mu je te stvari dal shraniti neki neznanec, katerega pozna le tako mimogrede z ulice. Sodniki pa mu niso verjeli, ker je pač to star trik zakrknjenih tatov, da se izgovarjajo na »neznanca«, ko pa je skušal Tomaž okrog prodajati pokradeno perilo in obleko. Odločno pa je Tomaž

SK Celje (Brečko, Kopitar, Ščuka) 4:48,2; 3. SK Trbovlje II. (Dolinar, Zupancič, Barovič) 4:57,2.

Ženske: 66 m prsno, začetnice: 1. Frier Rezi, BSK Western 1:10; 2. Legat Helma BSK Western 1:13,8; 3. Šunko Majda, SK Celje 1:14,0.

66 m hrbtno, začetnice: 1. Legat Bani, BSK Western 1:19,9; 2. Pach Lilo, BSK Western 1:31,1; 3. Gošnik Ana SK Celje 1:31,2.

100 prsno: 1. Ledel Dagmar, SK Celje 1:45,1; 2. Dolinar Metka, SK Trbovlje 1:52,6; Bach Lilo, BSK Western 1:56,0.

100 m krawl: Jerič Verena SK Celje.

Jutri se bodo pomerila dekleta

Jutri, v soboto, ne bomo ostali brez športnega sporeda. Na stadionu Hermes bomo izvedeno žensko prvenstvo ljubljanske, na katerem bodo sodelovala vsa dekleta, ki goje v našem mestu to lepo športno panogo. Že pred nedavnim so pokazala, da so med njimi nekatere prav dobre in da obetajo še veliko. Najhujša borba bo tudi jutri med predstavnicami Tobacne tovarne, katere lahkoatletski sekcija je najmlajša med ljubljanskimi, pa kaže že lepe uspehe, in pa med Hermežankami, ki imajo trenutno v ljubljani prvo besedo. Prireditev bo gotovo od zadnjega nastopa mnogo bolj-ša in bodo gotovo doseženi lepi rezultati, saj so vsi lahkoatleti v večjih rokah izkušenega strokovnjaka. Strokovnjak je v stalnem stiku z našim lahkoatletskim narasčajem in zveza je odredila tudi poseben urnik, po katerem imajo vsi lahkoatleti in lahkoatletinje možnost, da dobe potrebno količino strokovnega pouka. — Jutri torej se bodo pomerila dekleta in pokazala prve sadove svojega truda. Začetek tekmovalja je določen na 17. torek tako, da je vsakomur omogočeno, da si lepe borbe na tekališčih in zelenem travniku ogleda. Prijatelji našega lahkoatletskega narasčaja, vabljeni!

Vrhnika

V Podlipki 9. lahko naročite roman v slikah »Quo vadis«. Pohitite, ker je rok za naročbo kratak — 5 avgust. Knjiga bo izšla prve dni v avgustu.

Ljubljana

Koledar

Petek, 23. malega srpana: Apolinar, škof in mučenec; Liborij, škof; Romula, devica.

Sobota, 24. malega srpana: Mati usmiljenja; Franc Solan, spoznavalec; Kristina, devica in mučenica.

Obvestila

Kr. Kvestura v Ljubljani je v posesti zlatega križca sumljivega izvora, ki je na razpolago lastniku v sobi št. 26-III.

Zanimivo razstavo svojih slik bo priredil v nedeljo, 25. t. m., ob pol enajstih mojster Václav Skrušný, dolgoletni vodja slikarne Državnega gledališča. Razstavljenih bo okrog 60 del — večinoma olja, pokrajine, tihožitja, pogledi na Ljubljano, Prago itd. Razstava bo v novi slikarni Državnega gledališča, ki se nahaja na dvorišču hiše nasproti vladne palače — Trg Vittoria Emanuela III. (bivša Bleiweisova). K nedeljski otvoritvi so vabljeni vsi ljubitelji slikarske umetnosti in prijatelji mojstra Skrušnjava, ki praznuje ob tej priliki svojo sedemdesetletnico.

Pomota v zastavljalnici. Mestna zastavljalnica prosi gospo, ki je z zastavnim listkom na ime Velikavrh v ponedeljek, 19. t. m., rešila jedilni pribor, naj se takoj zglozi v zastavljalnici, ker po pomoti ni dobila pravega pribora.

— Višji tečajni izpit na L. drž. moški realni gimnaziji v Ljubljani so v juliju opravili: VIII. a razred: 1. Bahovec Peter, 2. Barič Franc, 3. Bervar Rafael, 4. Bitenc Josip, 5. Bužar Alojzij, 6. Capuder Gabriel, 7. Cencič Franc, 8. Cerar Vladi dimir, 9. Cotman Karel, 10. Dekleva Janez, 11. Derganc Dimitrij, 12. Deželak Jožef, 13. Eržen Stefan, 14. Gostinčar Janez, 15. Gradnik Sergij, 16. Kastelic Janez, 17. Klemenšek Valentin, 18. Koblica Janez, 19. Kryžanovski Ivan, 20. Logar Mojmir, 21. Mavec Francišek, 22. Megler Mihael, 23. Mikuletič Viktor, 24. Novak Janez, 25. Novak Slavko, 26. Roth Danijel, 27. Rutar Marjan, 28. Šinigoj Alojzij, 29. Špendov Francišek, 30. Toboljevič Maksimilijan, 31. Trampuš Valter. — VIII. b razred: 1. Anžel Ernest, 2. Brenk Anton, 3. Čeh Lovrenc, 4. Faganelli Milan, 5. Tefer Franc, 6. Flac Mirko, 7. Gabrovšek Ladislav, 8. Gregorčič Janez, 9. Horvat Zarko, 10. Jakob Alojzij, 11. Kambič Marjan, 12. Keržič Zvonimir, 13. Klopčič Oskar, 14. Kobal Vladimir, 15. Lapajne Aleš, 16. Lojk Marko, 17. Mačkovec Aleksej, 18. Melč Ivan, 19. Mikyška Vladimir, 20. Minatti Janez, 21. Moškon Boris, 22. Nebec Karel, 23. Novak Marjan, 24. Oblak Karel, 25. Okorn Stanko, 26. Oprešnik Miran, 27. Pačič Jožef, 28. Pelan Igor, 29. Pirkmaier Bojan, 30. Roš Bojan, 31. Sabothy Boris, 32. Sperling Franc, 33. Šircelj Branko, 34. Štrumbelj Ivan, 35. Tratnik Mirko, 36. Vatrovec Rajko, 37. Verovšek Ciril. — VIII. c razred: 1. Bonač Martin, 2. Burjes Alojzij, 3. Černe Bogdan, 4. Javornik Jože, 5. Korošec Alojzij, 6. Kováč Boris, 7. Lipovšek Marjan, 8. Magušar Aleksander, 9. Menišek Lucijan, 10. Nabernek Josip, 11. Pirih Branko, 12. Pleško Franc, 13. Rjavac Vladimir, 14. Rožanec Milan, 15. Rustja Slavko, 16. Sadar Marjan, 17. Sluga Tone, 18. Suer Vaso, 19. Šepc Francišek, 20. Škrjanc Milan, 21. Sturm Jože, 22. Tratnik Stanko, 23. Valentincič Ivan, 24. Vidmar Ludvik, 25. Zalta Maks, 26. Zupancič Janez, 27. Zajdel Anton, 28. Šuštar Miran (priv.). — Dva kandidata imata popravni izpit. — VIII. d razred: 1. Ahačič Karolina, 2. Bizili Dragotin, 3. Ferline Marjan, 4. Gaberšček Boris, 5. Gorazd Hotimir, 6. Hamrla Milan, 7. Hladnik Damjan, 8. Kisovec Ivan, 9. Kralj Miloš, 10. Logar Saka, 11. Markelj Dušan, 12. Novak Alfonz, 13. Sakač Benedikt, 14. Skale Aleksander, 15. Troha Aleksander, 16. Urbančič Vida, 17. Zupancič Majda, 18. Fajdiga Darja (priv.).

— Na Državni tehniški srednji šoli v Ljubljani so dokončali študije in bili diplomirani od 21. junija do 4. julija pod predsedstvom prof. Bartolomeja Calvia sledeči kandidati: arhitektonsko — gradbeni odtsek: z odličnim: Berčart Ernest in Friškovec Odon; s prav dobrim: Fabijan Janez; z dobrim: Hoja Ivan, Reiser Janez in Tomšič Marjan; strojni odtsek: z odličnim: Mencinger Franc in Milek Leopold; s prav dobrim: Geršak Alojzij, Ogrizek Stanislav, Sušnik Stefan in Vdovič Jurij; z dobrim: Košir Jožef in Volčanšek Stojan; elektrotehniški odtsek: z dobrim: Benedikt Jožef, Meglič Rudolf in Tomšič Josip. — Mnogo sreče! — Potrebujete diplomirane tehnika? Informacije dobite na Tehniški srednji šoli.

— Državna dvorazredna trgovska šola v Ljubljani. Učenci in učenke, ki žele v šolskem letu 1943-44 vstopiti v I. ali II. razred kot novinci ali ponavljalci, se morajo zglozi pri ravnateljstvu v teku meseca avgusta. Ravnateljstvo sprejema prijave vsak delavnik od 9—11. Prijavitelj se je treba v spremstvu staršev ali skrbnikov in predložiti prijavo, ki jo dobe pri šolskem slugu, in vse drugo, kakor je objavljeno na razglasni deski. — V I. razred se sprejemajo tisti, ki so napravili završni izpit na meščanski šoli ali nižji tečajni izpit na gimnaziji po dovršenem IV. razredu. Vprašanje, če se bodo sprejemali tudi tisti, ki so opravili nižji tečajni izpit po dovršenem III. gimnazijskem razredu, bo rešila šolska oblast in bo rešitev objavljena v dnevnem časopisu. — V II. razred se sprejemajo tisti, ki so dovršili I. razred dvorazredne trgovske šole.

Novomašniško slavlje v Zaplani

Novomašna pesem je letos zadonela tudi v Zaplani. Za obletnico mučeniške smrti g. župnika Geohelja je božja Previdnost poslala Zaplanec prvega novomašnika g. Voljka Seljaka. Po rojstvu sicer ni Zaplanec, pač pa je ves njihov po arcu, kakor se je sam izjavil na novi maši. Vzljubili so ga, ko je dve leti živel med njimi.

V nedeljo, 4. julija, ga je vsa fara prav pristrčno in slovesno sprejela. Srečni so bili Zaplančani, ker si je g. novomašnik izbral njihovo faro, da pri njih opravi prvo sv. daritev. Tu je še doma živa vera naših očetov. V trpljenju preizkušano ljudstvo je v globoki pobožnosti padalo na kolena, da sprejme novomašnikov blagoslov.

Pod vodstvom g. župnika L. Jenka in g. komandirja J. Logarja je vsa fara ves teden sodelovala pri pripravah za novomašno slavlje. Delo je sicer klicalo drugim, na polje, na travnik; pa so odložili drugo delo in se posvetili samo tej izredni slovesnosti. Fantje so po načrtih g. komandirja postavili mlaje. In kakšne mlaje — kot zvonik visoke! Najbolj pridna pa so bila dekleta. Noč in dan so pletla vence iz tise in pušpana, da je bila cerkev ozaljšana kakor nevesta za svatovski dan. Koliko je bilo skritih skrbi in žrtve, saj ni bilo lahko pripraviti tako slovesnost v kraju, kjer ni pri rokah vseh potrebnih sredstev. Pevci so žrtvovali dolge ure in so se zares temeljito pripravili.

Za nedeljo 11. julija se je nebo zjasnilo in povečalo prazniško razpoloženje. Novomašnika je spremljal prvič g. župnik, govoril pa mu je g. univ. prof. dr. Ign. Lenčec. Prikazal je duhovnika kot največjega prijatelja ljudstva. Srečnemu novomašniku so stali ob oltarju njegova mati, brat in tri sestre.

Po cerkveni slovesnosti so se sorodniki in prijatelji poveselili z novomašnikom na slavnostnem obedu, ki so ga priredili gostoljubni Zaplanci.

Medtem je poslal svoj čoln na obrežje. Toda poglavar te pokrajine se ni pojavil, kajti njegovo naselje je bilo zelo daleč, pač pa je ta mož, kakor je bil obljubil, poslal svojo zlato krono. Razen tega so se pojavili v velikem številu še drugi moški in prinesli bombaž, kruh in ajes. Pri sebi so imeli tudi loke in puščice. Ko so bili z zamenjavo gotovi, so prišli na ladjo štirje mladeniči. Ker je Kolomb mislil, da vedo ti mladeniči za dragocene podatke o vseh otokih, ki leže v vzhodnem delu njegove poti, v katero je mislil kreniti, jih je sklenil povesti s seboj v Kastilijo.

Kolomb piše, da prebivalci teh krajev ne poznajo niti železa niti druge znane kovine, čeprav v borih dneh tukajšnjega bivanja ni mogel dobiti zadosti podatkov o tej deželi. Največje preglavice mu je delal jezik, katerega ni razumel, pač pa iz njega le nekaj uganil, po drugi strani pa ni mogel v tako kratkem času pripraviti domačinov do tega, da bi povedali tisto, kar bi on rad slisal.

Dalje pravi, da je izvedel, da leži za otokom Ivana na južni strani še drug velik otok, kjer je še več zlat, saj pobirajo kosce večje kakor bob, dočim se v španskih rudnikih ne dobe večji koščki, kakor je žitno zrno. Ta otok se imenuje Yamaye (Jamai-ka). Izvedel je tudi, da leži na vzhodu nov otok, na katerem pa bivajo same ženske, kakor so mu to pripovedovali mnogi ljudje, in da španski otok in Jamaica nista od kopnega oddaljena več kakor za deset dni plovbe z domačinskim čolnom, kar bi pomenilo 60 do 70 morskih milj. Izvedel je tudi, da tamkajšnje prebivalstvo nosi oblčila.

Ponedeljek, 7. januarja. — Tega dne je nastala na Nihi razpoka in je voda vdrila v notranjost ladje. Razpoko so zamašili in jo zasmolili. Mornarji so odšli na suho, da bi nasekali lesa. Našli so veliko mastika in aloj.

Kolomb odkriva Ameriko

Kristjani, tako pravi Kolomb, bi jih poklali, če jim poveljujoči pilot tega ne bi preprečil in jim ukazal, naj sedejo nazaj v čoln in se vrnejo na ladjo.

Ko je Kolomb izvedel za to dogodivščino, mu je bila po eni strani zoprna, po drugi strani pa je bil vesel, kajti dobro je bilo, da so se domačini bali kristjanov, kajti to plemo je bilo brez dvoma hudobno. Zato znova izraža misel, da je to plemo Karibov in da so ljudozkeci. In če bi čoln, katerega je pustil 38 možem v trdnjavi v Božični naselbini, priplul kdaj do sem, bi se ti divjaki nič več ne upali napasti špance, ako bi se izkrcali. Ako pa ti bojeviteli niso iz rodu Karibov, potem pa brez dvoma bivajo v njihovi sosesčini, ker imajo iste navade in niso bojazljivi, kakor so sicer prebivalci ostalih otokov, za katere je nerazumljivo, kako da so tako pahljavi in neoboroženi.

Ponedeljek, 14. januarja. — Kolomb je imel namen ponoči poslati na suho nekaj ljudi, da bi si šli ogledat selišča teh Indijancev in nekaj ljudi prijeti. Naklepa ni mogel izvesti, ker so zapihali močni vzhodni in severovzhodni vetrovi in je bilo morje preveč razburkano. Zjutraj se je nasproti ladji pojavila velika množica divjakov, ki so se razpostavili po obrežju. Zato je dal Kolomb ukaz, naj gre čoln na obrežje, ljudje pa naj se dobro oborože.

Takoj so se Indijanci približali čolnu, vodil jih je pa Indijanec, ki je prejšnji dan prišel na ladjo Niño in katerega je bil Kolomb lepo obdaril. Z njim je bil nek poglavar ali kralj, ki je izročil imenovanemu Indijancu nekaj kamnov, da bi jih izročil onim na čolnu v znak varnosti in miru.

Ta poglavar je v spremstvu treh svojih mož stopil na čoln in se podal na ladjo. Kolomb jim je dal jesti prepečenca in medu, poglavarju pa je daroval rdečo kapo, steklene bisere in kos rdečega sukna, ostalim možem iz njegovega spremstva pa po kos drugačnega blaga. Tedaj je poglavar dejal, da bo naslednji dan prinesel veliko zlato masko in je zatrdil, da je zlata obilo tako na tem kraju, kakor tudi na Karibu in na Matininu. Kolomb je dal nato te ljudi, ki so bili vsi srečni in zadovoljni, prepeljati na kopno.

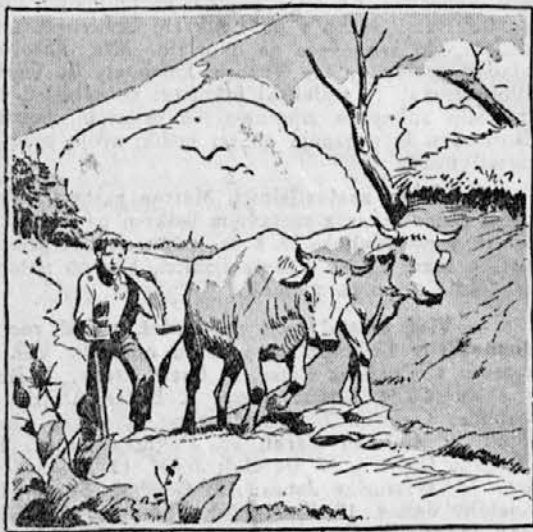
Kolomb pove, da se je v obe ladji nateklo precej vode, in se pritožuje nad smoljarji iz Palosa, ki so ladji prenemarno zasmolili in takoj odnesli pete, čim so izvedeli, da je opazil njihovo nemarno delo. Navzlic velikim količinam vode, ki se je v ladjah nabrala, je upal, da ga bo Bog, ki mu je izkazoval pomoč ves čas potovanja proti zahodu, tudi na povratku naklonil svojo dobroto in usmiljenje, kajti božja Vsemogočnost najbolje ve za vse težave, katere je moral prebroditi, preden je mogel oditi iz Kastilije, ko mu nihče ni bil naklonjen razen Boga in obeh Velikanstev.

Torek, 15. januarja. — Kolomb bi rad odplul, kajti obotavljanje nima nobenega smisla, posebno pa ne zavoljo nastalih neredov.

Danes je dognal, da se večje količine zlata nahajajo v bližini Božične naselbine, ki spada pod oblast Nj. Velikanstev, in da je na Karibu in Matininu mnogo bakra, pač pa bo pridobivanje te kovine zelo otežkočeno spričo dejstva, da se tamkajšnji prebivalci hranijo s človeškim mesom. Z mesta, kjer se je Kolomb nahajal, je videl otok Karib in je sklenil podati se nanj. Glede Matinina pa pravi ponovno, da na njem prebivajo izključno ženske, ki nimajo mož. Na vsak način bo skušal raziskati oba otoka in prijeti nekaj njihovih prebivalcev.

100.

Pogodila sta se in si udarila v roke; črni možak je dal drovarju vole, telege in verige, drovar pa njemu obljubi dati ono, česar še nima in česar nikoli ne bo imel... In sta šla vsak k sebi: črni mesar se je izgubil v globokem klancu, drovar pa je vola odgnal na zeleno planino. S sekirnim toporiščem je škrokljal za njima, medtem ko se je velika žaga z njegove rame podajala v loko ter tresoč se pela.

101.

Ko je najmlajši drovar dospel do križpotne lipe, pod katero sta ga brata oslepila, ozdravila ga pa očetova duša s svojimi solzami, je poliča ustavil ter se nato ozrl po debelem deblu, po košatih vejah in visokem vrhu.

Tole lipo poderem; iz njenega debela pa iztečem bratova krstila: se brž odloči.

102.

Vlekla sta in žaga šimnovka je zapela lipi pesem smrtnico. Čez čas sta prenehala, da je drovarček na nasprotni strani deblo zasekal, da bo drevo v pravo smer lepo padlo. In zopet je zapela žaga. Kmalu je lipa vztrepetala, se nagnila in že je mrtva zgrmela čez gozdno križpotje. Drovarja sta se ročno lotila klesanja.

Najboljši pripomoček za pouk in razumevanje stare zgodovine — roman v slikah
»QUO VADIS«!

»SLOVENSKI DOM«
izhaja vsak delavnik ob 12. Urejuje: Mirko Javornik. Izdajatelj: inž. Jože Sodja. Za Ljudsko tiskarno: Jože Kramarič, vsi v Ljubljani. Uredništvo in uprava: Ljubljana, Ljudska tiskarna, Kopitarjeva 6. Telefon 40-01 do 40-03. Mesečna naročnina 11 lir, za tujino 20 lir. — Posamezna številka 50 cent.

Zavezniki si nasprotujejo v najvažnejših vprašanjih

Buenos Aires, 23. julija. s. Neki newyorški list je objavil izjavo senatorja Wheelora, ki jo je dobil londonski dnevnik »Star«, a ga v Angliji ni smel objaviti. V tej izjavi je Wheelor na novinarstvo vprašanje glede ameriškega neumešavanja v evropske zadeve dejal tole: »Jaz sem bil proti temu, da bi Amerika šla v vojno, kakor je bilo tudi proti vstopu 85% ameriškega ljudstva. Če se izraz »ameriškega neumešavanja« tako razume, potem sem še danes izolacionist in bom to ostal še vnaprej. Na vprašanje, kako bodo Amerikanci ravnali glede mednarodnega sodelovanja po vojni, je Wheelor odgovoril, da to odvisi od Aglezev in Rusije. Novinarji je dejal: »Če mi lahko poveš, kakšno vlogo bo imela Sovjetska Ru-

sija, kaj bo zahtevala in kaj se bo zgodilo v Evropi, potem pa še, kakšno bo bodoče angleško ravnanje v Severni Afriki, v Indiji in Maleziji, tedaj vam bom lahko jasno povedal svojo sodbo ter mnenje ameriškega ljudstva. Ne bi pa maral kar tako na slepo podpisati prazno menico, da bodo Sovjetska Rusija, Velika Britanija in druge sile lahko izpolnile obljube, kakor bi bilo prav.«

Tako smo spet priče zgodovinske odgovornosti Rooseveltove, ki je Združene države pahnil v vojno proti lastni volji. Poleg tega pa imamo tu izjavo dobro znanega in natanko obveščenega ameriškega politika, ki dokazuje, da so tako imenovani zavezniki še vedno med seboj v sporih glede bodočega svetovnega reda.

»Govoriti o demokraciji v Rusiji je bedarija«

Zanimiva sodba uglednega ameriškega lista

Buenos Aires, 23. julija. s. Max Eastman piše v zadnji številki ameriškega mesečnika »Readers Digest«, da je, kakor se zdi, poveljevanje Stalinove vladavine postalo najprijetnejši posel ameriških razumnikov in politikov z Rooseveltom in Wallaceom vred. Sovjetski politični red, pravi Eastman, ne daje poročila ne za versko, ne za politično svobodo, temveč samo in zgolj za diktaturo komunistične stranke, pa naj govori Roosevelt kar hoče. Govoriti torej o demokraciji v Rusiji je prava bedarija. Delavci v sovjetskem raju so priklenjeni na stroje in na tako nizke mezde kakor nikjer drugje na svetu. Vse politični in gospodarski red Stalinove Rusije je pod nadzorstvom vojske skrivnih policistov.

Po drugi strani pa je današnje stališče najvidnejših ameriških ustanov in osebnosti do Sovjetske Rusije moči povedati s stavkom: »Niti besede proti Stalinu, če ne, ne bo več jemal naših tankov.« Eastman obsoja pomanjkanje dostojanstvenosti in nepristranske dokaze uslužnosti, ki jih Amerikanci dajejo Stalinu, na ruski strani jih pa prav

nič ne skrbi, da bi vračali malikovanje, pridržano Sovjetski Rusiji. Tudi si niso v Moskvi nikoli do lali skrbi, da bi rusko ljudstvo obvestili o ameriških pošiljavah živeža in vojnih potrebščin za rusko vojsko ter izrekli kakršno koli zahvalo. To je šlo tako daleč, da je celo amer. poslanik Standly bil svoj čas prisiljen k odločni pritožbi.

Iz Berlina poročajo, da je bil nek Francoz obsojen na smrt in ustreljen, ker je mesec dni skrival nekega ameriškega padalca. Francozi listi so sodbu nemških oblasti objavili ter posvarili francosko ljudstvo, kakšnim nevarnostim se izpostavlja, če sovražniku kakor koli pomaga.

Novi italijanski poslanik v Švici grof Magistrati je včeraj izročil svoje poverilnice švicarskemu zveznemu svetu. V nagovorih, izrečenih pri tej priliki, so poudarjali današnje sodelovanje med Italijo in Nemčijo, v katerem se kaže vedno uspešnejša človeška vzajemnost.

V največji operi sveta

Jezero pod pariško opero — Beethovnov samokres

Jezero pod pariško opero — glasovi v I. 2007. — Beethovnov revolver. »Je kaj skrivnostnega v Veliki operi?« smo vprašali gospoda Marillier, ki smo ga našli v enem izmed nešteti hodnikov velike pariške opere. Gospod Marillier se podpre. Malo pomisli in se veselo nasmeji. Skrivnosti? Ali ste že brali roman Gastona Lerouxa »Fantom opere«? Vsaka zgodba, v kateri skrivnostni človek živi leta dolgo v podzemskih opernih hodnikih, brez nade ljubi majhno plesalko in končno pusti tudi prevrtni operne lestence.

»Naravno je tu mnogo fantazije,« kramlja gospod Marillier. »Fantom opere ni nikoli bilo. Je pa nekaj resnice v tem.«

S temi besedami je vzel žepno svetilko in nas povabil s seboj. Spustimo se po mnogih stopnicah, prečkamo temne hodnike in končno stojimo v tretjem ali celo četrtem kletnem nadstropju sredi labirinta mrkih hodnikov pred votlino, pokrito z železnimi mrežami. Čudno klokotanje prodira. Gospod Marillier prižge žepno svetilko. »Jezero!« reče lakonično in se sam pri sebi smehlja. Vidimo železne stopnice, ki se izgubljajo pod mrežo v črnilno črni vodi. Jezero pod Veliko opero. Ono jezero, kjer se »Fantom opere« vozil s petelinom v romanu Lerouxa. Voda se zaježuje pod opero. Je ostanek rečice Grange-Bateglierie, ki se teče pod temelji restavracije »Mareville« na Boulevard Montmartreu, potem se izgubi in se končno pod Veliko opero spremeni v jezero. Nikoli ne naraste, nikoli ne usahne.

Tu spodaj so tudi »stopnice izgubljenih glasov«. Skrivnostna vrata bi se odprla, če bi obiskali leta 2007. operne katakombe. Pred dobrih 35 leti so prišli na misel, da so vzeli glasove vseh slavnih še živih pevcev na plošče in potem te spravili v svinčene omare. Čez sto let bodo odprli shrambo in iz operne kleti bodo prodrli že dolgo pozabljeni glasovi. Že 13. julija 1912 so odprli shrambo in so se enkrat zložili nove plošče. Minister lepe

umetnosti je takrat omenil, da bodo mogoče že leta 1957. zopet zadoneli glasovi Carusa, Melbe, Norea in Affrea, da bodo pozneje znova dremali v obokih pod svincom.

Pa še drug čudež skrivajo operne kleti. Je to mogočen stol za prevažanje opernih živali, ki so nekoč čakale v kletah na svoj nastop. To je bilo v časih, ko opera še ni mogla biti dovolj naravna. Konji so ropotali preko desk velikega prizorišča sveta, ki je 50 metrov dolgo in 27 metrov visoko. Rabili so vole pri »Les Barbares« in pri »Monna Vanna«, kamele so nastopale na kulisah, kadar so igrali »Sceno«. Danes nas prinese električno osebo no dvigalo v gornje nadstropje. Debeli vratarji se tiho klanjajo v dvigalu. Stojimo v muzeju opere, ki ni dostopen javnosti.

Pod steklenim zvonom ležijo tri bombe, ki so jih Orsini in njegovi pomočniki vrgli na Napoleona II. V drugem predalu s krvjo poskrbljena obleka vojvode Charles Berry, ki je bil zaboden 13. februarja 1820, ko se je s svojo ženo vračal iz opere domov. Raztopljena kepa kovine poleg spomina na požar v operi leta 1873. Nekoč je bil to zvonec, s katerim so pozvali v operi »Hugenotti« v Sentjernejki noči. Mrtvemu skladatelju F. A. Boieldieu so odrezali dva šopa las z glave, predno so znanega pariškega opernega ustvarjatelja balzimirali. Shranjena sta v drugi stekleni posodi, kjer je tudi cela vrsta različnih plesnih čevljev. V njih so nekoč plesale Taglioni, Fanny Elssler in Ana Pavlova po deskah Velike opere. Obod Paganinijevih gosli dremlje brez strun poleg Beethovnovega in Papphülsinega samokresa, v katerem je zapustil svojo stanovsko oporoko. Gounodovo škatlico vžigalic, Berliozovo taktirko s slonokoščenim ročajem, kostume Patti, Massenetovo sprehajalno palico najdeš poleg one flavte, ki je bila narejena iz biljardnih krogel za kralja vseh flavtistov Tulona. Nič več ne zvončajo katanjete Fanny Elssner, tudi Taglionina krona leži pozabljena pod steklom — med težimi zastori malega muzeja pa veje duh

Ukrajinska Vinica

Profesor Orvös z medicinske fakultete na vseučilišču v Budimpešti, se je kot zastopnik madžarskega Rdečega križa udeležil izkopavanja in razpoznavanja trupel, ki so jih našli pri ukrajinskem mestecu Vinici. To mesto bi lahko imenovali grobnico Ukrajincev, ki so jih pomorili Sovjeti. Omenjeni profesor pripoveduje, da je teh žrtev bilo na tisoče in tisoče. V množičnem grobu pri Vinici so našli kmete, delavce, duhovnike in učitelje. Veliko je bilo tudi žensk. Vse so pobili s strelom in tilnik, torej po istem načinu kakor poljske častnike v Katynskem gozdu. Rodbine in sorodniki žrtev pripovedujejo, da je marsikoga izmed teh nesrečnikov sovjetska politična policija ubila samo zaradi tega, ker so ga videli, da se je pokržil, ko je šel mimo cerkve, ali ker so pri njem dobili sveto pismo ali molek. Vsi ti umori so bili storjeni leta 1938.

Madžarski profesor pravi, da žaloigre ukrajinskega ljudstva ne more docela razumeti nihče drugi kakor tisti, ki je bil priča pretresljivega prizora pri prepoznavanju tisoč in tisoč žrtev boljševiškega besa.

Kako se je človek spustil v dozdaj največjo morskno globino in kaj je tam vse doživel

— boste brali v **SVETU**

Japonski uspeh pri dviganju potopljenih ladij

Največje delo za dviganje ladij, kar ga je svet kdaj videl, so opravili japonski tehniki v Shonanu, kakor se zdaj imenuje bivše angleško oporišče Singapur. Japonci so dvignili na površje velikansko plavajočo popravilnico za ladje, ki ima 50.000 ton. Angleži so popravilnico potopili v singapurskem pristanišču. Delo za dviganje ogromne popravilnice je bilo končano v kratkih treh mesecih po tistem, ko so izvedli vse potrebne priprave. Popravilnico so izdelali v Angliji l. 1928. ter jo z ladjami privlekli v Singapur. Preden je l. 1942. trdnjava padla, so jo Angleži potopili in sicer s tem, da so odprli vse zaklope in navrtali široke luknje v stene.

Delo za reševanje popravilnice je bilo posebno težavno zaradi tega, ker je bila prav blizu nje potopljena neka ladja, pa so morali najprej dvigniti to, šele potem so lahko začeli z dviganjem popravilnice same.

Turški parlament je odšel na počitnice, ki bodo trajale do prvih dni septembra.

V Angliji in Združenih državah so ljudstvo vprašali za mnenje, kako sodijo o sorazmerju glede vojnega prispevka med zavezniki. Angleži sodijo, da Rusija prispeva s 50, Velika Britanija z 42 in Amerika z 20 odstotki. Amerikanci pa mislijo, da so sami na prvem mestu, češ da prispevajo s 55, Rusija z 32, Anglija s skromnimi 9 in Kitajska pa samo s 4 odstotki.

Pri avtomobilski nesreči blizu Madrida je izgubil življenje nemški vojaški odposlanec v Španiji polkovnik Trotsen.

V Buenos Airesu so bile velike pogrebne svečanosti za podpredsednika republike admirala Saba Sueyrom. Pri pogrebu so bili navzoči državni glavar, člani vlade, vse državne oblasti, diplomatski zbor in veliko število prebivalstva. Admiral je bil eden voditeljev nedavnega državnega prevrata v Argentini.

Angleški list »News Chronicle« piše, da med Angleži in Amerikanci v Angliji ni pravega prijateljstva zaradi nediscipliniranega obnašanja ameriških vojakov. Zadnji čas je prišlo do hudih sporov posebno v Rochesteru in Peterboroughu. Položaj pa se še vedno bolj slabša, ker si Združene države pridružujejo pravico, da same sodijo vse prekrške, ki jih zagreše Amerikanci v Angliji.

velikih godbenikov. Skrivnosti obdajajo tesne prostore in kot operni fantom te v nočnih urah more odpeljati čez temno jezero pod temelji opere z lahnimi veslji.

Skrivnosti z nevidnega bojišča

Vohunski spomini iz prve svetovne vojne

23

»Se kaj spomniš na Luru?«

Človek se lahko smeja tudi tedaj, ko umira. To se je primerilo Richardu Owenu in jaz sem to videl. V poslednjih zdihljajih je z neznanskim naporom vzdignil glavo z blazine ter mi stežka zašepetal:

»Se kaj spomniš na Luru?«

Pokimal sem mu in sem mu položil roko na čelo, ki je bilo skoraj ledeno.

Toda umirajoči je ponovil še enkrat:

»Se kaj spomniš na Luru?«

V njegovih skoraj že ugaslih očeh se je za trenutek, kakor po čudežu, prižgal vesel blesk. Potem je glava na lepem omahnila na blazino težko, kakor da je svinčena, in čeljusti so mu otrdele. Toda nasmech mu je še vedno lebdela na pobledele ustnicah.

Luru je bila papiga v gostišču Orenthe v Eidhovnu na Holandskem, kjer sem pod konec l. 1915 stanoval z Owenom. Nekaj kilometrov od onod je divjala vojska, v gostišču pa so streljali samo zamaški iz šampanskih steklenic, četudi zelo pogosto. Druščina je bila torej, kakor vidite, kaj vesela.

Edini gost, ki je bil venomer čemerin in je kahal rilec, da nihče ni vedel zakaj, je bila papiga. Zaradi tega je bila vsem nam zoprna, da je bilo kaj. Nihče je ni mogel trpeti. Nihče ni maral tega ptica s tistim močnim, ukrivljenim kljunom, ki je bil podoben levjemu zobu. Pogled je imel srep in zloben. Vsi smo se od daleč izogibali stajalu, na katerem je čepel Luru ter gledal nesramno in izvirajoče kakor orel, ki preži na svoji pečini.

Prijatelj Owen me je lepega dne vprašal:

»Zakaj pa imajo v hiši to zoprno zverino? Saj je živa duša ne more na konec očesa videti.«

Jaz nisem odgovoril nič, temveč sem mislil na tiste čudne, temne in zapuščene male ceste, ki teko ob prekopih po holandskih mestecih. Tistih prekopov in cest je tam, da je kaj. Mislil sem tudi na besede, ki mi jih je dejal stotnik Silling, ko sva se zadnjič videla. Dejal mi je:

»Krogla, izstreljena v tilnik, to vam je lep način za spravljajanje s poti. Toda jaz imam rajši zanko, ki jo bliskovito naglo zategneš okoli vratu, pa je. Ta način je manj hrupen, tako rekoč neslišen. Poleg tega pa je tukaj toliko prekopov in pretokov, ki se zde, da so ustvarjeni nalašč zato, da sprejemajo v svoje valove trupla tistih, ki se jih kdo hoče na lepem in neopazno iznebiti.«

No, pa govoril sem vam, če se prav spominjam, o papigi. O papigi, ki je imela smešno ime Luru. Torej vam bom povedal zgodbo o njej.

Že večkrat sem pri objavljanju teh spominov dejal, da je Holandska bila v prvi svetovni vojni nevtralna. Vendar je na njenih tleh, kakor na tleh toliko drugih nevtrálnih držav divjala nevidna in neslišna vojna, ki pa ni bila nič manj zagrizena in srdita kakor vojna na vidnem, krvavem bojišču.

Po Holandiji je kar mrgolelo vohunov iz vseh vojskujočih se držav. Toda po večini so to bili novinci, to je ljudje, ki so vohunsko in obveščevalno službo imeli samo za

nekaj, s čemer si človek kolikor toliko zanimivo preganja in krajša čas. Bila je to množica nesramnežev, bolj ali manj prevežanih, ki bi bila neznansko srečna, če bi bila mogla na svojo vizitko napisati kot poklic službo obveščevalnega agenta te ali one države. Ti začetniki in stremuhi so tisto, kar so zvedeli, na glas pripovedovali za kavarnskimi mizami ter o vseh rečeh razpravljali s stehernim človekom, ki ga je to veselilo.

Toda niso bili vsi vohuni taki, to moram reči. V Holandiji so delali tudi preizkušeni ljudje, dečki, takí, ki smo jim rekli »stara kost« in ki so nam delali dosti preglavice. Mi, ki smo bili v pravi državni obveščevalni službi, smo morali biti tično na nogah, da bi katerega izmed teh nevarnih ptičev izvohali, ga zalotili pri dejanju ter ga dali po zakonih nevtralnosti izgnati iz Holandije.

To ni bil prav lahak posel, zakaj nevtralnost je varovala tudi nje. Če so kaj zaslužili, so znali naglo in neopazno pobrati šila in kopita ter jo pobrisati čez mejo na varno ali pa na drugo, mirnejše mesto.

Če pa katerega ni bilo moči spraviti s poti tako, je bil tam vedno pripravljen posebno oddelke stotnika Sillinga, ki je zadevo rešil čisto na tihem in brez hrusca in sicer po načinu, pri katerem so uporabljali zanko, nepriznansko in brez trusca zadrženo okoli vratu.

Decembra l. 1915 sva s tovarišem Owenom bila v tistih krajih zaradi nekakega takega posla. Od onod je nasprotnik že nekaj časa dobival obvestila, ki so nas močno dražila in nam še bolj škodovala. Treba je

Najbolj izvirna in najbolj zanimiva knjiga letošnjega leta je

QUO VADIS

ROMAN V SLIKAH

ki bo izšel v začetku avgusta.

Oblika: četrta stran »Slovenca« ali »Slovenskega doma« ali pol strani »Domoljuba«.

Velikost: 216 strani s 420 slikami na dobrem, debelem papirju.

Cena:

Mehko v karton vezana 32 lir

Trdo v polpatno vezana 45 lir

Trdo v celo platno vezana na najboljšem papirju 85 lir

(Samo nekaj izvodov)

Za naročnike »Slovenskega doma« velja mehko vezana 25 lir

Po tej ceni jo dobe tudi vsi novi naročniki. — Mesečna naročnina za »Slovenski dom« znaša 11 lir.

Čas za prednaročbo (zadostuje dopisnica): do 5. avgusta.

Naročila sprejema: Uredništvo »SLOVENSKEGA DOMA«, Ljubljana, Ljudska tiskarna.

bilo tej reči za vsako ceno narediti kraj in konec.

Zato so poslali tja prav naju.

(Dalje.)